

Cono excursie naar Brigit Bakels – boerin met een missie

door Inge Rameijer op 28 juli 2010

De CONO boeren die het erf van Brigit Bakels oprijden zien niets bijzonders. Ronde balen opgestapeld langs de weg, koeien die buiten lopen, en een trekker die voor de kuilvoersnijder staat te wachten voor gebruik. Wie echter in gesprek komt met Brigit Bakels, de boerin die het bedrijf runt, ontdekt al gauw het typerende management. De hele bedrijfsvoering draait om "Natuurlijk Werken".

Toen Brigit plannen had om een nieuwe stal te bouwen kreeg zij van haar man Mike te horen; 'Denk nu eerst maar eens goed na wat je precies wilt. Een stal kost veel geld terwijl je bijna niets verdient'. De man van Brigit is ZZP'er voor orthopedische schoenmakers. Naast dat Brigit moeder is van twee kinderen, een zorgboerderij heeft met twee zorgvragers, runt zij ook nog het melkveebedrijf. Dit is een van de redenen dat Brigit aan het overschakelen is op "Natuurlijk Werken".

Natuurlijk werken

"Natuurlijk Werken" staat voor een bedrijfssysteem dat zoveel mogelijk is gebaseerd op een intensief beweidingssysteem met voorjaarsafkalving. De koeien grazen jaarrond en worden niet tot nauwelijks bijgevoerd. Zo wordt geprobeerd om de melkproductie van de koe zo goed mogelijk af te stemmen op het aanbod van het gras. In het voorjaar, als de grasgroei maximaal is, moeten de koeien in de piek van de melkproductie zijn. In de herfst- en winterperiode zijn de koeien hoogdrachtig of staan ze droog, omdat de grasgroei dan minimaal is. Brigit melkt zelf een keer per week, en werkt drie dagen van negen tot vijf uur op het bedrijf. Daarnaast huurt ze voor 25 uur per week iemand in van de bedrijfsverzorging. Omdat het "Natuurlijk Werken" minder arbeidsuren vraagt, valt dit goed te combineren met de zorgboerderij. 'Het aantal machine uren is afgenomen en het aantal handwerk toegenomen. Dit is meer geschikt voor de zorgvragers', beargumenteert Brigit haar keuze.

Doelstelling

Waar Brigit naar werkt is om al haar koeien in 9 weken te laten afkalven. Dan kunnen de koeien van half maart tot half

november dag en nacht buiten lopen, mits het weer het toelaat. Daarnaast hoopt Brigit dat de koeien weer in productie stijgen. Zo vertelt ze: 'Door de omschakeling zijn de koeien wel in productie gezakt. Voorheen gaven ze 9210 kg melk met 4.19% vet en 3.34% eiwit. Nu is dat 6755 kg melk met 4.20% vet en 3.43% eiwit.'

Brigit gaat er van uit dat door de omschakeling haar kostprijs daalt. Volgens Ado Bloemendal, die Brigit begeleidt in het omschakel traject naar "Natuurlijk werken", daalt de gemiddelde kostprijs met twee tot acht cent per kg melk. Ado beargumenteert: 'Dit wordt vooral gerealiseerd door het verlagen van de variabele kosten'.

Kijken naar koe en grasmat

Als afsluiting van de excursie neemt Brigit alle CONO boeren mee naar het weiland. Een goede gelegenheid voor haar collega boeren om de koeien en de grasmat te bekijken. Tegelijkertijd maakt Brigit van de mogelijkheid gebruik om de draad een stuk te verzetten. 'Met "Natuurlijk werken" wil ik mijn koeien zoveel mogelijk melk laten produceren uit weidegras. Hierdoor moet ik de koeien zo lang mogelijk laten grazen in het perceel. Stripgrazen is wel intensief omdat ik 5 tot 6 keer de draad moet verzetten, maar geeft door vers gras wel een hoge voeropname.'

Nog verwonderd over het lange gras in de weide, een principe van "Natuurlijk werken" omdat het grasgroei stimuleert, keren de CONO boeren vol indrukken weer huiswaarts.

verder werken aan een economisch & ecologisch duurzame melkveehouderij

Het belang van ruwvoer wegen

Door: John Baars, DMS

Eind augustus heeft Dirksen Management Support voor de studiegroepen van Duurzaam Boer Blijven Drenthe een BEX cursus georganiseerd in Spier. Tijdens deze bijeenkomst hadden weinig melkveehouders hun BEX begroting voor 2010 correct ingevuld. Een goede inschatting voor 2010 kan helpen om de stikstof of fosfaat ruimte zo optimaal mogelijk te benutten. Het is immers zonde wanneer een positief BEX saldo van bijvoorbeeld 1000 kg stikstof niet benut wordt op het eigen bedrijf!

Tijdens de BEX cursus kwam naar voren dat er veel ruis bestaat in de hoeveelheid kilogrammen drogestof ruwvoer die van het land gehaald wordt. Dit geldt voor zowel kuilgras, weidegras als maïs opbrengsten.

Hoeveelheid ruwvoer opbrengst

Op dit moment zijn er diverse varianten hoe de opbrengst van het land berekend/gemeten/geschat kan worden.

- > De *gemeten* opbrengsten van de 'gemeten' kuilen zijn van bv. Blgg (Beginvoorraad + Aanleg – Eindvoorraad).
- > De *berekende* opnames¹ per ha op basis van de VEM behoefte van de veestapel (BEX en kringloop)
- > De *geschatte* opbrengsten zijn de door een melkveehouder ingeschatte hoeveelheden drogestof per ha.
- > Helaas blijkt dat de verschillende varianten aan ruwvoer bepalingen niet tot dezelfde opbrengst leiden...

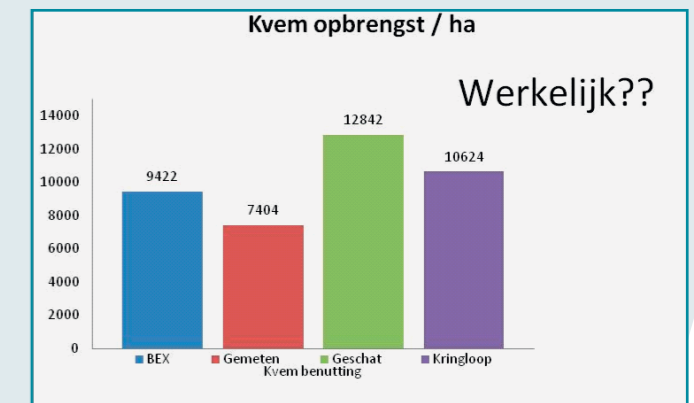
¹ Er zit een verschil in geschatte en gemeten opbrengsten en berekende opnames (BEX en kringloop). Het verschil hier tussen zijn de verliezen (die zich voordoen op het land, tijdens het inkullen en de conservering).

Grote variabelen in opbrengsten

De onderstaande grafiek is een voorbeeld van een melkveebedrijf met de verschillende berekeningen/ inschattingen/metingen van de totale kilogrammen VEM per hectare. In de tabel wordt vervolgens het percentage ten opzichte van de *geschatte* opbrengst per hectare weergegeven.

Wat is nu werkelijk?

Uit de grafiek blijkt dat de *geschatte* opbrengsten in kVEM per ha het hoogste is, namelijk 12842. De *gemeten* opbrengst is het laagste, namelijk 7404. De *berekende* opnames via de BEX en kringloop zitten daar tussenin. In de tabel is het percentage ten opzichte van de *geschatte* kVEM opbrengsten (100%) per ha weergegeven. Hieruit blijkt dat de *gemeten* opbrengsten 42% lager, de via de BEX berekende opnames 27% lager en de via kringloop *berekende* opnames 17% lager zijn.

Hoe	kVEM per ha	% t.o.v. geschat
BEX	9422	73%
Gemeten	7404	58%
Geschat	12842	100%
Kringloop	10624	83%

Kortom het blijkt dat de *geschatte*, *gemeten* en *berekende* inschattingen nogal verschillen. Dus de vraag is dan ook; Wat is nu de werkelijkheid? Wat we wel weten is dat de gemiddelde grondprijs per hectare zo tussen de €40.000 en €50.000 liggen in Nederland en er zo'n 50 m³ drijfmest bemest mag worden aan de hand van de forfaitaire fosfaat normen. Dit zijn harde feiten. Aan de andere kant weten wij dus niet wat deze dure productiegrond opbrengt...

Ruwvoer wegen biedt duidelijkheid

Ons inziens is een nauwkeurigere benadering van de werkelijke opbrengsten per hectare mogelijk door het ruwvoer te gaan wegen! Natuurlijk stuit dit op enkele praktische bezwaren, maar gelukkig staat de techniek niet stil. Er zijn tegenwoordig diverse hakselaars op de markt die voorzien kunnen worden van een hoeveelheidsmeter, een drogestof meter en een GPS systeem. Deze hakselaars kunnen aan de hand van GPS, het volume en de droge stof opbrengsten maïs of gras per m² op 95% nauwkeurigheid wegen/meten. Hierdoor wordt de werkelijke drogestof opbrengst per hectare inzichtelijker. Kunnen toekomstige forfaitaire bemestingsnormen mogelijk gebaseerd worden op de opbrengsten per hectare. En worden de stikstof en fosfaat productienormen van de veestapel gebaseerd op de werkelijke opname!

Partners en financiers

Projectcoördinatie: ETC Adviesgroep
Postbus 64
3830 AB Leusden
Telefoon: 033-4326056
E-mail: d.goodijk@etcnl.nl
www.duurzaamboerblijven.nl/drenthe

Gewasbenutting en winning ruwvoer

Door: Ria Commandeur en Peter Takens, studiegroepbegeleiders

Op de najaarsnede na is het kuilgras dit seizoen weer gewonnen. Tijd om binnenkort met de studieclub een evaluatie op te maken.

Hoe is de benutting geweest? Heeft de regen van de afgelopen maand de matige opbrengsten kunnen compenseren? Goed om daar eens met elkaar van gedachten over te wisselen en de kennis te delen.

Bemesting

Hoe, en wanneer is er met drijfmest bemest en zien we invloeden op de kuilanalyses? Wat gaat erop, wat doet de bodem ermee en hoe is dan het gewas? Is er wat dat betreft iets te sturen?

Je mag verwachten dat een gewas met rustige aanvoer van de stikstof uit de bodem meer suikers bevat dan een snel opgejaagd gewas met kunstmeststikstof. Binnen onze studiegroep van Duurzaam Boer Blijven Drenthe wordt in het algemeen 'rustiger bemest'. Een aantal studiegroepboeren bemest de drijfmest zelfs oppervlakkig. Ook de kunstmestkraan staat hier op 'handelbaar voor de bodem en het gewas'. Is dit te zien op de kuilanalyses en nog belangrijker, straks in de koe? De ervaring leert dat zij van deze kuilen 'goed en goedkoop melken' en de door haar daarbij geproduceerde mest smakelijk is voor het bodemleven. Daarmee is dit goed voor boer en milieu.

Ruwvoer

Hoe zit het met de broodnodige structuur van het gewonnen ruwvoer? De herkauwactiviteit is bepalend of een kuil met ca 870 VEM voldoende energie kan leveren of dat we toch die snelle kuil van meer dan 950 VEM moeten hebben met de daarbij benodigde structuur aankoop. Zou er ook gehooid zijn? Tijdens de studiegroep bijeenkomst gaan we kijken wat voor kuilanalyses er al binnen zijn en hoe die kunnen worden ingezet.

Een groot deel van het bodemstikstof komt nu pas vrij na de droge periode. De najaarskuil wordt vaak de pinkenkuil genoemd. Deze zou wel eens een zeer groot deel penseiwit behoefte kunnen aanvullen bij de melkkoeien. Lekker bij de energierijke (voorjaars)kuil en de snijmais. Vast goedkoper en gezonder dan de krachtvoer alternatieven, zoals raap en tarwegist concentraat.

Is de bemesting van de bodem goed geweest om gras te winnen dat geschikt is voor de echte ruwe celstof vreter; De koe? Wij kunnen als studiegroepbegeleiders haast niet wachten tot 15 september wanneer de groep weer bij elkaar komt!

Laatste ronde!! Laatste kansen!! gewasbeschermings cursus, nu voor maar € 250,-

Door: Dorieke Goodijk, ETC Adviesgroep

De gewasbeschermingscursus gaat voor een laatste ronde dit jaar van start.

Via het project Duurzaam Boer Blijven in Drenthe kunt u als melkveehouder op een goedkope en snelle manier de cursus volgen. Normaal kost het tien dagdelen en 484 euro om deze cursus te doen. Dankzij het samenwerkingsverband tussen TerraNext, Hendrix UTD, DLV Rundvee Advies en de projectuitvoerders is de cursus in 3 dagen te volgen en zijn de kosten 250 euro met korting van 50 euro voor Hendrix UTD klanten.

De data van de spuitlicentie cursus zijn:

Donderdag 18 november 2010 van 9.30 - 16.00 uur

Dinsdag 23 november 2010 van 9.30 - 16.00 uur

Donderdag 9 december 2010 van 9.30 - 16.00 uur

Alle bijeenkomsten worden bij het Schortinghuis in Spier gehouden (Brinkkampen 1, 9417 TC te Spier). Het maximale aantal deelnemers is 25 personen. Op dit moment hebben 13 deelnemers zich al opgegeven, dus wees er snel bij! Want... vol = vol!

U kunt zich opgeven bij ETC Adviesgroep via Connie Meinders: adviesgroep@etcnl.nl of via 033-4326000.

Vergeet bij uw aanmelding niet te vermelden of u ook Hendrix UTD klant bent – in verband met de extra korting.

Minderen met zink in de praktijk

Door: Dorieke Goodijk, ETC en Dirk Jan den Boer, NMI

Acht Drentse melkveehouders voeren vanaf april een aangepast mineralenmengsel waar geen zink in zit. Hiermee kijken ze of een reductie van dit zware metaal mogelijk is zonder een toename van diergezondheidsklachten. Dierenartsen en mengvoerindustrie zijn nauw betrokken bij dit onderzoek, dat door NMI (Dirk Jan den Boer) geleid wordt.

Alle deelnemers hebben allereerst een advies op maat ontvangen en hebben met hun mengvoerleverancier overlegd om een aangepast mineralenmengsel te leveren. Er zijn drie aangepaste mengsels per bedrijf nodig: één voor melkvee, één voor droogstaande dieren en één voor jongvee. Vooral voor droogstaande dieren en voor jongvee zijn per bedrijf veel kleinere hoeveelheden nodig dan de batches van 1250 - 1500 kg die in één keer worden aangemaakt.

Bedrijfsspecifieke mengsels

Voor de efficiëntie is gerekend dat voor meer bedrijven samen een mengsel aangemaakt kan worden. Er zijn 4 bedrijven met een gezamenlijk melkveemengsel, 5 bedrijven met eenzelfde mengsel voor droogstand en 2 bedrijven met een gezamenlijk mengsel voor het jongvee. Deze mengsels zijn door Agrifirm geleverd. Daarnaast heeft één bedrijf zelf een mengsel voor het melkvee via Agrifirm besteld, voert een bedrijf aangepaste mengsels geleverd via Tromp en laat één bedrijf de mineralen door Van Benthem toevoegen aan het eiwitrijke krachtvoer. Eén bedrijf voert Vita Victus mineralen via Vossen. Alle aangepaste mengsels zijn zonder toegevoegd zink.

Proefopzet

In april/mei zijn op 5 bedrijven bloedmonsters genomen om de uitgangssituatie vast te leggen. Daarna zijn de bedrijven begonnen met het voeren van de mengsels. Helaas meldde één bedrijf begin augustus veel last te hebben van klauwproblemen. De vraag was of dit in het aanpassen van de mineralen kon zitten. Bij een belronde bleken nog drie andere bedrijven problemen te hebben.

Een betrokken dierenarts gaf aan in de praktijk na de hete en warme periode van deze zomer veel meer problemen tegen te komen met de klauwen en de uiers. Op vijf van de deelnemende bedrijven werd in augustus voor de tweede keer bloedmonsters genomen. Hiervan hadden drie bedrijven problemen gemeld. De uitslagen van de bloedmonsters wezen ook niet in de richting van de mineralen. Op het bedrijf met de klauwproblemen was de zinkstatus zelfs aanzienlijk verbeterd.

De twee andere bedrijven met problemen zijn intensief begeleid door de betrokken erfbetreders en oorzaken voor de problemen konden door andere factoren verklaard worden. Er is een goede samenwerking met de betrokken dierenartsen en mengvoerleveranciers. De bedrijven geven aan het belangrijk te vinden om ook de komende

winterperiode door te gaan en hier ook zelf aan mee te willen werken.

Resultaat wordt vervolgd

Minder zink en zware metalen aanvoeren op melkveebedrijven via mineralenmengsels zorgt voor een betere waterkwaliteit en schonere omgeving. Voor maatschappelijke acceptatie van de sector dus van groot belang. Deze melkveeouders, die hun nek uitsteken om er als eerste mee aan de slag te gaan, verdienen een groot compliment. Na de winter volgt een nieuw verslag over hoe het met de bedrijven gaat.

Heeft u ook interesse om met een goede begeleiding maatregelen te testen op uw bedrijf? Neem dan contact op met ETC via 033-4326000.

Laat uw mening horen!

Door: Marjoleine Hanegraaf, NMI

Wat vindt u de prettigste manier om informatie te krijgen over kringlooplandbouw? Hoe kunnen we u het beste informeren? Antwoorden op deze vragen komen niet vanzelf, we willen weten wat u belangrijk vindt. Het Nutriënten Management Instituut (NMI) heeft hiervoor een vragenlijst opgesteld.

Met uw antwoorden kunnen we de communicatie over kringlooplandbouw verbeteren. U kunt de vragenlijst vinden op: www.duurzaamboerblijven.nl/laat-uw-mening-horen/ Het invullen kost ongeveer 15 minuten.

Alvast hartelijk dank voor uw medewerking!